

1. ΓΕΝΙΚΑ

Με την ψήφιση του νόμου 4554/2018 ο αναθέτων έργο ή τμήμα έργου σε τρίτους (εργολάβους) καθίσταται **συνυπεύθυνος "εις ολόκληρον και αλληλεγγύως" με τον ίδιο τον εργολάβο** απέναντι στους εργαζόμενους. Δηλαδή, ο αναθέτων το έργο έχει τις ίδιες ευθύνες απέναντι στους εργαζόμενους του εργολάβου με τον ίδιο τον εργολάβο. Το ίδιο ισχύει και για τις υποχρεώσεις του πιθανού υπεργολάβου, οι οποίες μεταφέρονται στον εργολάβο και τελικά στον αναθέτων το έργο. Η ευθύνη αυτή του αναθέτοντα **περιορίζεται στα δικαιώματα του εργαζομένου που απορρέουν από το συγκεκριμένο έργο και διαρκεί για τρία (3) έτη από την λήξη της σύμβασης μεταξύ αναθέτοντα και εργολάβου.**

Οι νέες διατάξεις έχουν εφαρμογή **σε κάθε σύμβαση έργου. ΔΕΝ είναι ξεκάθαρο** αν θα έχουν εφαρμογή και στην απλή ανάθεση υπηρεσιών που παρέχονται outsourcing στην έδρα του αναθέτοντα.

Με τις ίδιες διατάξεις ο αναθέτων διατηρεί το **δικαίωμα "αναγωγής"**, δηλαδή το δικαίωμα να διεκδικήσει από τον εργολάβο-υπεργολάβο πιθανά ποσά που θα καταβάλει στους εργαζόμενους λόγω της καθιερωμένης συνυπευθυνότητας του.

2. ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΙΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ

Μπορούμε να πούμε ότι οι διατάξεις αυτές εφαρμόζονται με βεβαιότητα στις περιπτώσεις ανάθεσης έργου σε εργολάβο που έχουν ως συνέπεια την απασχόληση των εργαζομένων του εργολάβου στις εγκαταστάσεις του αναθέτοντα, ο αναθέτων δίνει οδηγίες και κατευθύνσεις κατά την εκτέλεση της εργασίας και ουσιαστικά **οι υπεργολάβοι δρουν ως παρένθετα πρόσωπα σε σχέση με τους εργαζόμενους.** Η σχέση του εργολάβου με τους εργαζόμενους, όπως περιγράφει και η αιτιολογική έκθεση του άρθρου 9, είναι "τυπική" και παρόλα αυτά ο αναθέτοντας το έργο ως σήμερα δεν είχε οποιαδήποτε ευθύνη προς τους εργαζόμενους.

Σε κάθε περίπτωση ανάθεσης έργου ή τμήματος έργου σε εργολάβο έχουν εφαρμογή οι νέες διατάξεις. Ακόμη και αν έχουμε ανάθεση έργου σε εργολάβο χωρίς τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά που περιγράφονται παραπάνω και καθιστούν ουσιαστική την εφαρμογή των διατάξεων (τυπική ύπαρξη του υπεργολάβου) οι υποχρεώσεις που απορρέουν από την νέα διάταξη και καθιστούν συνυπεύθυνο τον αναθέτοντα απέναντι στους εργαζόμενους έχουν πλήρη εφαρμογή. Από την στιγμή της κατάρτισης της σχετικής σύμβασης ανάθεσης έργου προς τον εργολάβο ξεκινάνε να έχουν ισχύ οι υποχρεώσεις του αναθέτοντα που θα αναλυθούν παρακάτω.

Σε όλα τα σημεία του άρθρου 9 και της αιτιολογικής του έκθεσης γίνεται **αναφορά σε "ανάθεση έργου" και "εργολαβίες" και όχι σε επιμέρους μεμονομένες υπηρεσίες.** Κατά συνέπεια οδηγούμαστε στο συμπέρασμα ότι οι προστατευτικές αυτές διατάξεις αναφέρονται στις συμβάσεις που έχουν χαρακτήρα εργολαβίας, π.χ. ανάθεση του έργου καθαριότητας ενός κτιρίου, ανάθεση συγκεκριμένου μεταφορικού έργου, ανάθεση της εργασίας φορτοεκφόρτωσης εμπορευμάτων κτλ. Παρόλα αυτά είναι σκόπιμο **να αναμένουμε την έκδοση σχετικής εγκυκλίου** πριν αποκλειστεί η εφαρμογή των σχετικών διατάξεων και στην περίπτωση εξωτερικής ανάθεσης μεμονομένων υπηρεσιών που παρέχονται στην έδρα του αναθέτοντα

3. ΕΥΘΥΝΕΣ ΑΝΑΘΕΤΟΝΤΟΣ

A) Σε σχέση με τις αποδοχές

Ο αναθέτων το έργο ευθύνεται εις “ολόκληρον και αλληλεγγύως” με τον εργολάβο-υπεργολάβο έναντι των εργαζομένων που αυτός απασχολεί για την καταβολή:

- των οφειλόμενων αποδοχών
- των ασφαλιστικών εισφορών
- των τυχόν οφειλόμενων αποζημιώσεων απόλυσης

Η παραπάνω ευθύνη περιορίζεται στις αμοιβές που σχετίζονται με την σύμβαση έργου που αφορά η απασχόληση και ισχύει για τρία (3) έτη από την λήξη της σύμβασης μεταξύ αναθέτοντα και εργολάβου.

B) Σε σχέση με την σύμβαση έργου

Ο αναθέτων το έργο θα πρέπει κατά την κατάρτιση της σύμβασης να συμπεριλαμβάνει ειδικό όρο που να προβλέπει την υποχρέωση τήρησης από τον εργολάβο:

- των διατάξεων της εργατικής-ασφαλιστικής νομοθεσίας
- της νομοθεσία για την υγεία και ασφάλεια των εργαζομένων
- της νομοθεσίας για την πρόληψη του επαγγελματικού κινδύνου

γ) Σε σχέση με την Υγεία και Ασφάλεια

Ο αναθέτων στις εγκαταστάσεις του οποίου απασχολούνται οι εργαζόμενοι του εργολάβου υποχρεούται να τηρεί:

- της νομοθεσία για την υγεία και ασφάλεια των εργαζομένων
- της νομοθεσίας για την πρόληψη του επαγγελματικού κινδύνου

ο αναθέτων είναι ευθυνόμενος εις ολόκληρον και αλληλεγγύως με τον εργολάβο για την ικανοποίηση αξιώσεων των εργαζομένων που σχετίζονται με τις διατάξεις αυτές καθώς και τις διατάξεις για το εργατικό ατύχημα.

4. ΕΥΘΥΝΕΣ ΕΡΓΟΛΑΒΟΥ-ΥΠΕΡΓΟΛΑΒΟΥ

A) Σε σχέση με τις αποδοχές

Ο εργολάβος έχει την υποχρέωση να αποστέλλει στον αναθέτοντα κάθε μήνα:

- αποδείξεις καταβολής των αποδοχών των εργαζομένων
- αποδείξεις καταβολής των πιθανών αποζημιώσεων απόλυσης
- βεβαιώσεις καταβολής των ασφαλιστικών εισφορών των εργαζομένων

Εφόσον υπάρχει υπεργολάβος, αυτός έχει τις ανάλογες υποχρεώσεις προς τον εργολάβο. Ο εργολάβος με την σειρά του αποστέλλει και για λογαριασμό του υπεργολάβου τα ανάλογα στοιχεία των εργαζομένων του υπεργολάβου στον αναθέτοντα.

Β) Σε σχέση με το ωράριο και τον τόπο εργασίας

Ο εργολάβος πρέπει να αναγράψει στον Πίνακα Προσωπικού:

- τα στοιχεία του αναθέτοντα πλάι σε κάθε εργαζόμενο που απασχολεί εκτός της εγκατάστασης του.
- το ωράριο απασχόλησης σε κάθε έργο αν ο εργαζόμενος του εργολάβου δουλεύει σε πλέον του ενός έργα

Τον Πίνακα Προσωπικού πρέπει:

- ο εργολάβος να τον παραδίδει στον εργαζόμενο του
- ο αναθέτων να τον παραλαμβάνει από αυτόν και να τον αναρτά στον χώρο εργασίας.

Η μη ανάρτηση του Πίνακα Προσωπικού που εμφανίζει τους εργαζόμενους του εργολάβου στις εγκαταστάσεις του αναθέτοντα, **αποτελεί για τον αναθέτοντα παράβαση** ανάλογη με αυτή της μη ανάρτησης Πίνακα Προσωπικού των εργαζομένων του.

5. ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΑΝΑΓΩΓΗΣ

Ο αναθέτων διατηρεί το δικαίωμα αναγωγής (αξίωση να λάβει πίσω από τον εργολάβο πιθανά ποσά που κατέβαλε για λογαριασμό των εργαζομένων του) έναντι του εργολάβου, **ιδίως εάν επέδειξε την “δέουσα επιμέλεια”** αναφορικά με τις υποχρεώσεις του εργολάβου προς τους εργαζόμενους του.

Κατά την διάταξη η “δέουσα επιμέλεια” αποδεικνύεται εφόσον ο αναθέτων έχει κάνει ΌΛΑ τα παρακάτω:

- Έχει αξιώσει από τον εργολάβο όλα τα σχετικά με την πληρωμή των υποχρεώσεων του προς τους εργαζόμενους και τα ασφαλιστικά ταμεία
- Σε περίπτωση μη λήψης των στοιχείων αυτών έχει κοινοποιήσει σχετικό εξώδικο στον εργολάβο καλώντας τον να συμμορφωθεί εντός 15 ημερών
- Καταγγέλλει την σύμβαση με τον εργολάβο μετά το πέρας της προθεσμίας των 15 ημερών και την μη συμμόρφωση του.

18/9/2018

ΣΑΜΟΛΗΣ ΔΙΟΝΥΣΗΣ

ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

1. ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΑΝΑΓΩΓΗΣ-ΟΡΙΣΜΟΣ

Αφορά το άρθρο 927 παρ. 1 ΑΚ, το οποίο ορίζει πως σε περίπτωση ύπαρξης οφειλής εις ολόκληρον, αν ένας εκ των συνοφειλετών κατέβαλε αποζημίωση στον παθόντα, δικαιούται να στραφεί κατά των υπολοίπων οφειλετών προς αναζήτηση του συνόλου ή μέρους του καταβληθέντος από αυτόν ποσού. Ο τρόπος άσκησης του δικαιώματος είναι η έγερση αγωγής από οφειλέτη που αποζημίωσε τον παθόντα κατά των συνοφειλετών του, στο βαθμό που δεν κατέβαλαν το ποσό που τους αναλογεί.

2. Άρθρο 9. Ευθύνη αναθέτοντος, εργολάβου και υπεργολάβου έναντι των εργαζομένων - Κείμενο νόμου

1. Κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο που αναθέτει, στο πλαίσιο της επιχειρηματικής του δραστηριότητας, την εκτέλεση έργου ή τμήματος έργου (αναθέτων) σε άλλο φυσικό ή νομικό πρόσωπο (εργολάβο) ευθύνεται εις ολόκληρον και

αλληλεγγύως με τον εργολάβο έναντι των εργαζομένων του τελευταίου για την καταβολή των οφειλόμενων αποδοχών, ασφαλιστικών εισφορών, καθώς και των τυχόν οφειλόμενων αποζημιώσεων απόλυσης.

Η ανωτέρω ευθύνη περιορίζεται στα δικαιώματα των εργαζομένων που απορρέουν από τη συμβατική σχέση μεταξύ του αναθέτοντα και του εργολάβου για το συγκεκριμένο έργο ή τμήμα έργου.

Σε περίπτωση ανάθεσης της εκτέλεσης του έργου ή τμήματος του έργου από τον εργολάβο σε υπεργολάβο, η εις ολόκληρον και αλληλέγγυα ευθύνη αφορά τον αναθέτοντα, τον εργολάβο και τον υπεργολάβο, υπό την επιφύλαξη του προηγούμενου εδαφίου.

2. Εργολάβος που αναθέτει την εκτέλεση του έργου ή τμήματος του έργου σε υπεργολάβο, ο οποίος θα απασχολήσει προσωπικό για την εκτέλεσή του, υποχρεούται άμεσα να ενημερώνει εγγράφως τον αναθέτοντα.

3. Στη σύμβαση ανάθεσης έργου ή τμήματος του έργου περιλαμβάνεται ειδικός όρος για την υποχρέωση τήρησης από τον εργολάβο των διατάξεων της εργατικής και ασφαλιστικής νομοθεσίας, της νομοθεσίας για την υγεία και ασφάλεια των εργαζομένων, καθώς και της νομοθεσίας για την πρόληψη του επαγγελματικού κινδύνου.

Ο ίδιος ειδικός όρος περιλαμβάνεται και στη σύμβαση που συνάπτει ο εργολάβος με τον υπεργολάβο.

4. Ο εργολάβος υποχρεούται να αποστέλλει κάθε μήνα στον αναθέτοντα αποδείξεις καταβολής των αποδοχών και των τυχόν οφειλόμενων αποζημιώσεων απόλυσης και βεβαιώσεις καταβολής των ασφαλιστικών εισφορών των εργαζομένων του, καθώς και των εργαζομένων του υπεργολάβου σε περίπτωση υπεργολαβίας. Την υποχρέωση του προηγούμενου εδαφίου έχει και ο υπεργολάβος έναντι του εργολάβου.

5. Ο αναθέτων διατηρεί το δικαίωμα αναγωγής, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις, ιδίως εάν επέδειξε τη δέουσα επιμέλεια ως προς την εκπλήρωση των υποχρεώσεων του εργολάβου και του τυχόν υπεργολάβου προς τους εργαζομένους τους. Δέουσα επιμέλεια θεωρείται ότι υπάρχει, ιδίως όταν ο αναθέτων σωρευτικά:

α) αξιώνει από τον εργολάβο, σύμφωνα με την παράγραφο 4, την αποστολή των μηνιαίων αποδείξεων καταβολής των αποδοχών και των τυχόν οφειλόμενων αποζημιώσεων απόλυσης, καθώς και των μηνιαίων βεβαιώσεων καταβολής των ασφαλιστικών εισφορών των εργαζομένων του εργολάβου και του τυχόν υπεργολάβου,

β) αποστέλλει εξώδικη δήλωση στον εργολάβο και τον τυχόν υπεργολάβο αμέσως μετά τη διαπίστωση της παράβασης των υποχρεώσεών τους έναντι των εργαζομένων τους ή της μη τήρησης της υποχρέωσης της περίπτωσης α', καλώντας τους να συμμορφωθούν εντός δεκαπέντε (15) ημερών, και

γ) καταγγέλλει τη σύμβαση με τον εργολάβο αμέσως μετά την άπρακτη παρέλευση της προθεσμίας των δεκαπέντε (15) ημερών από την κοινοποίηση της εξώδικης δήλωσης της περίπτωσης β'.

Δικαίωμα αναγωγής, υπό τους ίδιους όρους, έχει και ο εργολάβος έναντι του υπεργολάβου.

6. α) Ο εργολάβος ή και ο υπεργολάβος υποχρεούνται να αναγράφουν τα στοιχεία του αναθέτοντα ή του εργολάβου, αντίστοιχα, στον πίνακα προσωπικού που υποβάλλουν στο Σ.ΕΠ.Ε., για κάθε εργαζόμενο που απασχολούν εκτός της έδρας της επιχείρησής τους. Ο εργολάβος ή και ο υπεργολάβος, που απασχολούν εργαζόμενους σε δύο ή περισσότερα έργα, υποχρεούνται να αναγράφουν στον πίνακα προσωπικού το ωράριο απασχόλησης των εργαζομένων σε κάθε έργο χωριστά, καθώς και τα στοιχεία καθενός αναθέτοντα ή εργολάβου, αντίστοιχα.

β) Ο εργολάβος ή και ο υπεργολάβος υποχρεούνται να εφοδιάζουν τους εργαζομένους με αντίγραφο ή απόσπασμα του πίνακα προσωπικού, όταν εργάζονται εκτός της έδρας της επιχείρησής τους.

γ) Όταν οι εργαζόμενοι του εργολάβου ή και του υπεργολάβου εργάζονται στις εγκαταστάσεις του αναθέτοντα, ο τελευταίος αναρτά στο χώρο εργασίας αντίγραφο του πίνακα προσωπικού της περίπτωσης β'.

Σε περίπτωση παράβασης των υποχρεώσεων της παρούσας παραγράφου, επιβάλλονται οι κυρώσεις που προβλέπονται στις διατάξεις του ν. 3996/2011 (Α' 170).

7. Αν η εργασία παρέχεται στις εγκαταστάσεις της επιχείρησής ή της εκμετάλλευσής του αναθέτοντα, ο τελευταίος υποχρεούται από κοινού με τον εργολάβο ή και τον υπεργολάβο να τηρεί, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις, τα μέτρα

υγείας και ασφάλειας στην εργασία, ευθυνόμενος εις ολόκληρον και αλληλεγγύως με τον εργολάβο ή και τον υπεργολάβο για την ικανοποίηση των αξιώσεων των εργαζομένων που απορρέουν από τις εν λόγω διατάξεις, καθώς και από τις διατάξεις για το εργατικό ατύχημα.

8. Η εις ολόκληρον και αλληλέγγυα ευθύνη της παραγράφου 1 ισχύει για τρία (3) έτη από τη λήξη της σύμβασης μεταξύ αναθέτοντα και εργολάβου.

9. Οποιαδήποτε συμφωνία των μερών που αποκλείει ή περιορίζει τα δικαιώματα των εργαζομένων από το παρόν άρθρο είναι αυτοδικαίως άκυρη.

10. Ειδικότερες διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας, εφόσον δεν είναι αντίθετες με τις διατάξεις του παρόντος, εξακολουθούν να ισχύουν.

11. Οι διατάξεις του παρόντος άρθρου δεν εφαρμόζονται στις δημόσιες συμβάσεις του ν. 4412/2016 (Α' 147).

12. Οι διαφορές που ανακύπτουν από την εφαρμογή των παραγράφων 1 και 7 του παρόντος άρθρου υπάγονται στους κανόνες και τη διαδικασία εκδίκασης που ισχύουν για τις εργατικές διαφορές του άρθρου 614 αριθμ. 3 ΚΠολΔ.

3. ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ ΑΡΘΡΟΥ 9

Η ραγδαία αναπτυσσόμενη παγκοσμιοποίηση της οικονομίας, καθώς και η συνεχιζόμενη εξειδίκευση των επιχειρήσεων, οδήγησε στην ταχεία εξάπλωση των εργολαβιών σε διάφορους τομείς οικονομικών δραστηριοτήτων. Πολλές επιχειρήσεις τείνουν ολοένα και συχνότερα να αναθέτουν επιμέρους εξειδικευμένες ή εντατικές εργασίες σε εργολάβους, με κύριο σκοπό τη μείωση του παραγωγικού κόστους.

Στο κατ' ιδίαν πεδίο των εργασιακών σχέσεων, συχνότατο φαινόμενο αποτελεί η απασχόληση των εργαζομένων του εργολάβου στις εγκαταστάσεις του αναθέτοντα και μάλιστα υπό τις δικές του οδηγίες και εντολές, δίχως ωστόσο να υφίσταται κανένας νομικός δεσμός μεταξύ τους. Εργοδότης θεωρείται για τους εργαζόμενους αυτούς μόνο ο εργολάβος, παρότι στην πλειοψηφία των περιπτώσεων ο μεταξύ τους δεσμός έχει τυπικό και μόνο χαρακτήρα. Το φαινόμενο αυτό εμφανίζεται ακόμη πιο σύνθετο και προβληματικό σε περιπτώσεις επιχειρήσεων

με εκτεταμένες ή/και πολλαπλές εγκαταστάσεις και πολυεπίπεδες δραστηριότητες, όπου παρατηρείται η χρησιμοποίηση πολλαπλών εργολάβων και υπεργολάβων.

Η εκτεταμένη εφαρμογή της μορφής αυτής απασχόλησης δημιουργεί ρευστά όρια μεταξύ νόμιμων και παράνομων πρακτικών, αυξάνει την αδήλωτη και υποδηλωμένη εργασία και συντελεί, εν γένει, στην παραβίαση των δικαιωμάτων των εργαζομένων.

Με τις προτεινόμενες ρυθμίσεις εισάγεται για πρώτη φορά στο ελληνικό δίκαιο ένα ολοκληρωμένο σύστημα κανόνων που ρυθμίζει την ευθύνη αναθέτοντα, εργολάβου και υπεργολάβου έναντι των εργαζομένων των τελευταίων κατά την εκτέλεση ενός ανατεθειμένου έργου. Η εισαγόμενη αλληλέγγυα και εις ολόκληρον ευθύνη εργοδότη και εργολάβου καταλαμβάνει όλα τα πεδία των δικαιωμάτων των εργαζομένων, όπως την καταβολή των οφειλόμενων αποδοχών, των τυχόν οφειλόμενων αποζημιώσεων απόλυσης, των ασφαλιστικών εισφορών, καθώς και την υποχρέωση τήρησης των κανόνων υγείας και ασφάλειας των εργαζομένων κατά την παροχή της εργασίας τους. Σε περίπτωση δε παράβασης των τελευταίων αυτών κανόνων, η εις ολόκληρον και αλληλέγγυα ευθύνη αφορά και τις αξιώσεις αποζημίωσης των εργαζομένων που πηγάζουν από τις οικείες διατάξεις, καθώς και από τις διατάξεις για το εργατικό ατύχημα.

Τέλος, προβλέπεται ρητά η υποχρέωση αναγραφής στον πίνακα προσωπικού των στοιχείων του αναθέτοντα και του ωραρίου απασχόλησης των εργαζομένων στις εγκαταστάσεις του αναθέτοντα, καθώς και η υποχρέωση του τελευταίου να αναρτά αντίγραφο του πίνακα προσωπικού στις εγκαταστάσεις του, ώστε να καθίσταται αποτελεσματικότερος ο έλεγχος της ορθής τήρησης της εργατικής και κοινωνικοασφαλιστικής νομοθεσίας από τα ελεγκτικά όργανα του Σ.Ε.Π.Ε. και του ΕΦΚΑ.